

บทคัดย่อ

เพลงสมัยนิยมเป็นสื่อที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศเป็นอย่างดี ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเพลงสมัยนิยมในประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (ไทย ลาว กัมพูชาและเวียดนาม) ยังมีน้อยมาก วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือต้องการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับเพลงสมัยนิยมของประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างเพลงสมัยนิยมของประเทศเพื่อนบ้านกับเพลงสมัยนิยมของไทย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเชิงคุณภาพหลายอย่างได้แก่ การศึกษาเอกสาร ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การชมโทรทัศน์ดาวเทียม การฟังเพลงทางอินเทอร์เน็ต การสังเกตจากสถานที่จริง การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่มและการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กลุ่มเป้าหมายหลักที่ให้ข้อมูลคือบุคคลที่อยู่ในกระบวนการของอุตสาหกรรมดนตรี อันได้แก่ นักแต่งเพลง นักจัดรายการเพลง นักธุรกิจดนตรี และผู้ฟังเพลง

ผลการวิจัยพบว่าเพลงสมัยนิยมของทั้ง 4 ประเทศมีลักษณะร่วมกันหลายประการ ประการแรกต่างก็ได้รับอิทธิพลจากเพลงสมัยนิยมของประเทศตะวันตกเช่น สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ แล้วนำมาผสมกับเพลงพื้นบ้านและวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน ประการที่สองคือการรับเอาเพลงสมัยนิยมของประเทศเพื่อนบ้านไปประยุกต์เป็นเพลงของตนเอง ประการที่สามมีการเผยแพร่ไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประการที่สี่ เพลงสมัยนิยมของทั้ง 4 ประเทศต่างรักษาอัตลักษณ์ทางสังคมของตนเองอย่างเหนียวแน่น และประการสุดท้ายเพลงสมัยนิยมในประเทศทั้งสี่มีลักษณะร่วมกันที่เป็นเพลงสมัยนิยมของภูมิภาคนี้ ขณะที่เพลงสมัยนิยมในประเทศเหล่านี้แสดงถึงความทันสมัยแต่อีกด้านหนึ่งก็ยังคงธำรงรักษาลักษณะทางวัฒนธรรมและบอกเล่าเรื่องราวในสังคมอย่างต่อเนื่องเมื่อกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นที่น่าแปลกใจว่าไม่มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดทางดนตรีระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านเช่น ลาว เวียดนามและกัมพูชา

Abstract

Popular music always reflects the society and the culture of each country. After conducting this study, the researcher discovered that the Thais had a very little knowledge about the popular music of their neighboring countries. The purposes of this study were to compile information and knowledge of popular music from Laos, Cambodia and Vietnam; and to draw the relationships between Thai popular music and the music of those countries in terms of social and cultural contexts. The data was collected from documents, people in the music industry and its audiences, media and concert. The study showed that the popular music from the Greater Mekong Sub-region Countries shared some characteristics. First, it is influenced by music of the USA and the UK, combined with their own traditional music and cultures. Second, it is produced by adopting it from their neighboring countries. Third, it is reflected by the kind of popular music played in other Asian countries via broadcast media. Fourth, it is deemed to preserve their identity and finally, it is marked as a common feature of the region. While the popular music from those countries presented modernity, they however maintained their cultural identities and reflected local social issues. Thailand and its neighboring countries such as Laos, Cambodia and Vietnam had certain unified similarities in terms of music. Ironically, their relationships at present do not reflect this.